

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA

OPĆINA PIĆAN
Općinsko vijeće

Pićan 40, 52332 Pićan
Tel: +385 52 887 048, Fax: +385 52 887 058
E-mail: opcina.pican@pu.t-com.hr
Web: www.pican.hr
OIB: 30638625602

KLASA: 021-05/21-01/11
URBROJ: 2144/05-01-01-21-10
Pićan, 18. listopada 2021. godine

Na temelju članka 54. stavaka 2. i 3. Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“ br. 127/19) i članka 19. Statuta Općine Pićan („Službene novine Općine Pićan“ br. 6/18, 3/21, 4/21 – pročišćeni tekst), Općinsko vijeće Općine Pićan na sjednici održanoj 18. listopada 2021. godine donosi

MJERE ZA SMANJIVANJE RAZINA PRIZEMNOG OZONA

I. UVODNE ODREDBE

Zakonska osnova i razlozi donošenja

Sukladno odredbi članka 54. Zakona o zaštiti zraka (NN 127/19), u zonama i aglomeracijama za koje je utvrđeno da je prekoračena razina ciljne vrijednosti za prizemni ozon odnosno za koje je utvrđeno da su razine prizemnog ozona u zraku veće od dugoročnih ciljeva, ali ispod ili jednake ciljnim vrijednostima za prizemni ozon, donose se mjere za smanjivanje razina prizemnog ozona. Mjere za prizemni ozon donosi predstavničko tijelo lokalne samouprave za svoje administrativno područje.

Za razliku od ozona u ozonskom omotaču, koji je neophodan za život na Zemlji, ozon pri tlu je nepoželjan. U manjim količinama iritira očnu sluznicu, grlo, nos i dišne puteve, dok u velikim koncentracijama može biti smrtonosan. Ozon koji nastaje u nižim slojevima atmosfere ili troposferski ozon sastavni je dio gradskogoga smoga. Troposferski je ozon u neposrednom dodiru sa živim organizmima. Lako reagira s drugim molekulama, oštećuje površinsko tkivo biljaka i životinja, pa štetno djeluje na ljudsko zdravlje (dišne organe), biljne usjeve i šume. Zbog sve većeg prometa, količina ozona u troposferi u stalom je porastu.

Mjerna postaja Sveta Katarina

Na području Općine Pićan nalazi se automatska mjerna postaja Sveta Katarina koja je dio lokalne mreže za praćenje kvalitete zraka odnosno dio mjerne mreže TE Plomin. Stručna institucija koja je odgovorna za postaju je Zavod za javno zdravstvo Istarske županije. Pokazatelji onečišćenja zraka čije koncentracije se mjere na mjernoj postaji Sveta Katarina su:

- SO₂ – sumporov dioksid (automatski analizator)
- NO₂ – dušikov dioksid (automatski analizator)
- O₃ – ozon (automatski analizator).

Podaci izmjereni na uređajima mjerne postaje dostupni su javnosti putem mrežne stranice Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Na istim mrežnim stranicama objavljuju se i godišnja izvješća o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske te isto tako i godišnja izvješća o praćenju kvalitete zraka na području Istarske županije.

Na području Istarske županije, koncentracija ozona prati se na pet mjernih postaja:

- dvije mjerne postaje Ripenda i Sveta Katarina koje su dio mjerne mreže TE Plomin,
- mjerne postaje Fižela Pula i Višnjan koje su mjerne postaje državne mreže,
- mjerna postaja Koromačno pripada mjernoj mreži tvornice cementa Koromačno.

Uvidom u Godišnji izvještaj o praćenju kvalitete zraka na području Istarske županije za 2019. godinu, koji je izradio Zavod za javno zdravstvo Istarske županije u travnju 2020.g., utvrđeno je da je na mjernoj postaji Sveta Katarina zabilježeno prekoračenje najviše dnevne osmosatne srednje vrijednosti prizemnog ozona od $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dvadeset osam (28) puta tijekom 2019. godine. Uspoređujući rezultate s ciljnim vrijednostima (usrednjeno na pet godina), došlo je do prekoračenja 42 puta. Na mjernoj postaji Sveta Katarina prekoračena je dugoročna ciljna vrijednost za prizemni ozon s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi i zaštitu vegetacije. Slijedom navedenog, kvaliteta zraka je kategorizirana kao zrak II kategorije odnosno onečišćen zrak. Ciljne vrijednosti i dugoročni ciljevi za prizemni ozon propisani su u Prilogu III točkama A i B Uredbe o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 77/2020).

S obzirom na utvrđeno da je u 2019. godini prekoračena razina ciljne vrijednosti za prizemni ozon, to je sukladno članku 45. stavku 2. Zakona o zaštiti zraka (NN 127/19), nužno provoditi mjere za smanjivanje onečišćenosti zraka definirane programom kontrole onečišćenja zraka iz članka 16. Zakona o zaštiti zraka, odnosno donijeti mjere za smanjivanje razina prizemnog ozona, sukladno članku 54. stavku 2. Zakona o zaštiti zraka.

II. MJERE ZA SMANJENJE ONEČIŠĆENJA PRIZEMNIM OZONOM

Informiranje i edukacija javnosti

Edukacija i obavješćivanje javnosti jedan je od ključnih elemenata u rješavanju problema onečišćenja zraka i smanjenju njegovih štetnih učinaka, a Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) naglašava da će „poboljšanje transparentnosti i dijeljenje kvalitetnih informacija sa širom javnosti u gradovima dodatno osnažiti ljude za produktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka“. Lokalno je djelovanje važno, ali je za njega potrebna javna osviještenost: samo ako su građani dobro informirani, mogu sudjelovati u relevantnoj politici i prema potrebi djelovati te također promijeniti vlastito ponašanje.

Edukaciju javnosti i senzibilizaciju o problematici kvalitete zraka i prizemnog ozona potrebno je provoditi kroz jednostavne i lako dostupne načine, npr. putem brošura, letaka, web objava i slično, u organizaciji Općine Pićan, komunalnih ustanova i društava, u to u sljedećim segmentima:

Informiranje javnosti o kvaliteti zraka

Načelnik Općine Pićan donio je dana 18. veljače 2021.g. Protokol postupanja u slučaju prelaska praga obavješćivanja i upozorenja za prizemni ozon u Općini Pićan (KLASA: 351-01/21-01/2, URBROJ: 2144/05-01-01-21-1). Navedenim protokolom definiran je način obavješćivanja i upozoravanja javnosti o pojavi i prestanku prekoračenja praga obavješćivanja za prizemni ozon.

Edukacija građana i promicanje pravilnog korištenja ložišta na biomasu

Građane je potrebno na jednostavan i razumljiv način informirati o:

- zabrani spaljivanja otpada u kućnim ložištima

- preporukama za pravilno korištenje peći na drva
- preporuke za pripremu drva za ogrjev
- podizanju svijesti o važnosti redovitog održavanja dimnjaka

Uz uobičajene načine edukacije putem medija mogu se organizirati i javne tribine kako bi se potaklo aktivno sudjelovanje građana.

Edukacija građana o pravilnom načinu korištenja i održavanju kućnih ložišta

Kućna ložišta su jedan od primarnih uzroka pojave povećanih koncentracija onečišćujućih tvari u zrak, edukacija građana kroz tematske promotivne i informativne kampanje (npr. izrada i podjela letaka i brošura o pravilnom načinu korištenja i održavanja kućnih ložišta, korištenja pojedinih energenata...) može imati značajan doprinos smanjenju ukupnog onečišćenja zraka.

Provoditi edukacije građana o energetske učinkovitosti i korištenju OIE

Sa ciljem što brže i efikasnije tranzicije prema niskougljičnom društvu i poboljšanju kvalitete zraka potrebno je provoditi edukacije građana o nužnosti i koristima primjene mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Edukacije trebaju uključiti i informacije o dostupnim programima poticanja energetske učinkovitosti (poglavito energetske obnove zgrada) i investiranja u sustave koji koriste obnovljive izvore energije, posebice u sustave namijenjene za vlastite potrebe.

Provoditi edukacije građana o postupanju i preporukama za zaštitu od vrućina

U zadnjem se desetljeću uočava trend porasta temperature u ljetnom razdoblju što utječe na zdravstveno stanje velikog broja ljudi, te se i u Hrvatskoj očekuju se češća i intenzivnija pojava toplinskih valova. Pravovremene preventivne mjere mogu smanjiti broj umrlih od vrućina, te je Ministarstvo zdravstva donijelo Protokol o postupanju i preporuke za zaštitu od vrućine, uključuje potrebne postupke za pripravnost i djelovanje službe zdravstvene i socijalne skrbi te drugih institucija, na nacionalnoj i lokalnoj razini u slučaju opasnosti od toplinskog vala.

Mjere usmjerene na smanjenje emisija iz prometa

Razvijati infrastrukturu za alternativna goriva

Potrebno je osigurati mogućnost punjenja električnih automobila, osobito u turistički orijentiranim gradovima. Električne punionice je moguće postaviti na javnim parkiralištima, a Općina Pićan će nastojati osigurati kapacitete električnih punionica.

Ozelenjivanje površina uz prometnice

U sklopu infrastrukturnih i komunalnih aktivnosti nastojati će se pristupiti ozelenjivanju površina uz prometnice, sukladno prostornim i komunalnim mogućnostima. Posebno se ova mjera odnosi na ozelenjivanje površina u blizini osjetljivih receptora kao što su vrtić i škola.

Smanjiti emisije onečišćujućih tvari iz necestovnih vozila i strojeva

Necestovna vozila i strojevi (razna vozila, pokretni strojevi i oprema u industriji, kućanstvu te poljoprivredi / šumarstvu / ribarstvu, razni alati na motorni pogon kao što su kosilice, motorne pile i sl.) su se pokazali kao ključni izvor emisije obzirom na NOX, PM10, teških metala i nekih postojanih organskih onečišćujućih tvari. Necestovna vozila i strojevi koriste se uglavnom u svim sektorima te je stoga za pretpostaviti da su i podjednako zastupljena i na kopnenom i na otočnom području. Emisije iz ovih izvora uglavnom ovise o kvaliteti korištenog goriva, godini proizvodnje pojedinog vozila, stroja, opreme ili alata na motorni pogon te samom dizajnu tehnologije.

Promicanje ekovožnje

Promotivnim aktivnostima potrebno je informirati stanovništvo o mogućnostima ekonomičnije vožnje čime se ujedno smanjuju emisije u zrak. Ekovožnja postiže se poboljšanjem vozačkih sposobnosti (manje kočenja i ubrzavanja), redovnim održavanjem vozila (promjena guma, filtera goriva) i pažljivim planiranjem putovanja. Vozači koji primjenjuju ovu mjeru mogu smanjiti potrošnju goriva u prosjeku za 7%. Informacije se mogu pronaći na internetskoj stranici projekta www.ecodriver-project.eu koji je sufinanciran u sklopu programa Inteligentna energija za Europu.

Mjere iz područja prostornog planiranja i uređenja

Provoditi mjere povećanja energetske učinkovitosti i uporabe obnovljivih izvora energije u sektoru zgradarstva i javne rasvjete

Zgrade su odgovorne za otprilike 40% ukupne potrošnje energije u Europskoj uniji. Mjere za smanjenje potrošnje energije, u kombinaciji s povećanim korištenjem energije iz obnovljivih izvora, omogućit će smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Povećati udio obnovljivih izvora energije (npr. solarnih toplinskih kolektora)

Za provedbu mjere usvojen je zakonodavni okvir kojim se uvodi sustav poticaja na proizvodnju električne energije upotrebom obnovljivih izvora, doprinos se očekuje od poticanja postavljanja solarnih kolektora na krovovima kuća i zgrada.

Mjere iz područja gospodarenja otpadom

Provoditi mjere unaprjeđenja sustava gospodarenja otpadom predviđene Planom gospodarenja otpadom

Provođenjem Plana i unaprjeđenjem sustava gospodarenja otpadom smanjit će se emisije onečišćujućih tvari, plinova neugodnih mirisa i stakleničkih plinova, čime se pozitivno utječe na kvalitetu zraka i ublažavanje klimatskih promjena. Navedeno se postiže prvenstveno povećanjem količine odvojeno sakupljenog otpada te smanjenjem količine komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada odloženog na odlagalište otpada. Za ostvarenje ciljeva određenih Planom gospodarenja otpadom iznimno je važno provoditi i edukacije građana o održivom gospodarenju otpadom.

III. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Za provedbu mjera određenih ovim aktom zadužuju se Načelnik Općine Pićan te Jedinствeni upravni odjel Općine Pićan, svaki u svom okviru ovlaštenja.

Ovaj akt stupa na snagu osmog dana od dana donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Općine Pićan“.

Općina Pićan
Općinsko vijeće
Predsjednik vijeća
Daniel Stanić, v.r.